

Lausunto

2.4.2025

VN/23259/2024
VN/23259/2024-VM-6

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta varhaiskasvatuslain muuttamiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt lausunnolle hallituksen esitysluonnoksen varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintimenettelystä ja vuoden 2023 alusta lukien voimassa olleesta yksityisten palveluntuottajien lupamenettelystä luopumista. Lausuntonaan esityksestä valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että varhaiskasvatuslain muutoksen ehdotetaan luonnoksen mukaan tulevan voimaan 1.1.2026 eli samanaikaisti eduskunnan käsiteltävänä jo olevan valtion aluehallintouudistusta koskevan lainsäädännön (HE 13/2025) kanssa. Esityksessä ehdotetaan tehtäviä vuoden 2025 lopussa lakkautettaville aluehallintovirastoille ja Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolle (Valvira), eikä esitysluonnos sisällä minkäänlaista viittausta aluehallintouudistukseen tai uudistuksessa perustettavaan valtion Lupa- ja valvontavirastoon.

Esimerkiksi esityksen jaksot 4.2. koskien esityksen vaikutuksia ja 10 koskien toimeenpanoa ja seuranta on kirjoitettu siten kuin esitetyn sääntelyn voimaantulolla olisi vaikutuksia aluehallintovirastoihin ja Valviraan ja sanotut virastot olisivat ehdotettua sääntelyä toimeenpanemassa vuoden 2026 alusta lukien. Vaikutusarvio-osiossa (esityksen s. 9) viitataan siihen, että varhaiskasvatuslain mukaisista suoritteista säädetään valtioneuvoston asetuksella aluehallintovirastojen maksuista. Valtion aluehallintouudistuksen tullessa voimaan näiden suoritteiden maksuista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella Lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksuista.

Aluehallintouudistusta koskeva esitys HE 13/2025 sisältää varhaiskasvatuslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (esityksen 97. laki), jossa ehdotetaan muuttavaksi samoja varhaiskasvatuslain pykäläiä kuin nyt lausunnolle lähetetyssä esitysluonnoksessa. Aluehallintouudistusta koskevassa esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta siirtymistä yksityisen varhaiskasvatustoiminnan lupamenettelystä rekisteröintimenettelyyn.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Lausuttavana olevasta esitysluonnoksesta puuttuu hallituksen esityksen laatimisoheiden mukainen osio 11 esityksen suhteesta muihin esityksiin ja sen alakohta 11.11. esityksen riippuvuus muista esityksistä. Laatimisoheiden mukaan eduskunnalle on annettava täsmälliset tiedot niistä mahdollisista muista hallituksen esityksistä, jotka sen on otettava huomioon nyt puheena olevaa esitystä käsitellessään. Tämä on tarpeen, jotta eduskunta voi päättää asioiden käsittelemisen järjestyksestä. Jaksossa on mainittava jo annetut ja valmisteilla olevat esitykset, joista esillä olevan esityksen eduskuntakäsittely tai esitykseen sisältyvien lakien voimaantulo voi riippua. Jos jo eduskunnan käsiteltävänä oleviin tai esillä olevan esityksen kanssa samanaikaisesti annettaviin hallituksen esityksiin sisältyy ehdotuksia samojen lainkohtien muuttamisesta kuin esillä olevassa esityksessä, lainkohdat on yksilöitävä. Jos esitysten keskinäinen riippuvuus voi johtaa jonkin lain voimaantulon siirtymiseen suunniteltua myöhemmäksi, myös tästä on tehtävä selkoa.

Esityksen vaikutusarvioiden mukaan ehdotetun rekisteröintimenettelyn samoin kuin nykyisen luvituksen kustannukset katettaisiin aluehallintovirastojen suoritemaksuilla. Esitysluonnoksessa arvioidaan, että koska aluehallintoviraston tehtävät eivät käytännössä muuttuisi, rekisteröintimenettelyyn siirtymisellä ei olisi vaikutuksia aluehallintovirastojen henkilöstökustannuksiin eikä suoritemaksuihin näin ollen kohdistuisi korotuspainetta. (luonnoksen s. 9)

Vuonna 2023 yksityisen päiväkotitoiminnan tultua luvanvaraiseksi varhaiskasvatuksen lupatulojen kustannusvastaavuus oli tavoitteen mukaisella 100 % tasolla. Varhaiskasvatuslaissa tarkoitettujen lupa-asioiden määrä kuitenkin väheni vuoden 2023 jälkeen suoritteiden tuottamisen kustannustason säilyessä ennallaan, jolloin varhaiskasvatuslain mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuus aleni merkittävästi ja oli vuonna 2024 vain 64,4 %. Kustannusvastaavuuden odotetaan olevan alhainen myös tulevina vuosina, koska varhaiskasvatuslain mukaisten suoritteiden hintoja nostettiin nyt lausunnolla olevaa uudistusta sekä aluehallintouudistusta silmällä pitäen vain 2–3 %.

Käytännössä varhaiskasvatuslain mukaisten suoritteiden tuottamisesta noin 35 % katetaan tällä hetkellä aluehallintovirastojen toimintamenoista ja siten verovaroin. Näin ollen suoritemaksuihin kohdistuu korotuspainetta samoin kuin Lupa- ja valvontavirastoon kokonaisuudessaan kohdistuu valtionhallinnon säästötavoitteita.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan tiedot rekisteröidään nykyisin ja myös jatkossa Valviran ylläpitämään valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin Soteriin. Esityksen mukaan rekisteröintimenettelyyn siirtyminen aiheuttaisi lähinnä käsittemuutoksista johtuvia, kertaluontoisia ja pieniä muutoksia Soteriin. Muutoksista aiheutuvat kustannukset arvioidaan vähäisiksi. (luonnoksen s. 9) Valtiovarainministeriö huomauttaa, että rekisterin muutuskustannusten suuruusluokka olisi hyvä kirjoittaa hallituksen esityksessä näkyviin huolimatta siitä, että kustannukset arvioidaan vähäisiksi.

Lisäksi valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota Soteri-rekisterin haasteelliseen tilanteeseen. Soteri otettiin käyttöön varsin keskeneräisenä vuoden 2024 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan annettua lain (741/2023) tullessa voimaan. Soterin keskeneräisyys ja eräät muut siihen liittyvät haasteet ovat vaikeuttaneet ja hidastaneet sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintiasioiden käsitteilyä aluehallintovirastoissa. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan olisi syytä arvioida, miten varhaiskasvatuslain muuttamisesta johtuvat muutostarpeet vaikuttavat Soterin toiminnan kokonaisuuteen.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikön sijainen, finanssineuvos

Tero Meltti

VN/23259/2024-VM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: